

Läkarförbundet 100 år

Thomas Ihre åstadkom ett trendbrott

Stred för »En krona mer i timmen«

När en underläkares nettolön tangerade nivån för rätten till socialbidrag var gränsen för det acceptabla nådd, ansåg Thomas Ihre, som blivit förbundsordförande 1984.

■ Vår kampanj »En krona mer i timmen« fick ett sådant genomslag bland allmänheten att bara konsumentföreningens logga var mer känd än vår slogan, säger Thomas Ihre.

Trött på förbundspolitik efter ett 1970-tal som ledamot i centralstyrelsen, som andre och förste vice förbundsordförande och som ordförande i förhandlingsdelegationen, bestämde sig kirurgen Thomas Ihre 1979 för att lämna den fackliga banan och i stället engagera sig som kommunalpolitiker i Danderyd utanför Stockholm. Men det blev bara ett år och efter ytterligare några år återvände han till förbundspolitik, nu som ordförande 1984–1988.

– Det är Bernhard Grewin, den nuvarande förbundsordföranden, som bär skulden till det. Han var då facklig förtroendemann på Södersjukhuset där jag arbetade. Bernhard drev frågan att det skulle inrättas tjänster som biträdande överläkare för dem som hoppade mellan olika vikariat oavsett om de hade kompetens för dessa tjänster, vilket jag var emot. Det var den frågan som låg till grund för att jag lät mig väljas till förbundsordförande, säger Thomas Ihre.

Thomas Ihre blev den första ordförande i Läkarförbundet som fick avsatt 50 procent i arbetstid för förbundsarbetet, och som dessutom fick eget tjänsterum på kansliet på Villagatan. För att det skulle fungera krävdes en tydlig uppgifts-

FOTO: JANI HÅKANSSON

Thomas Ihre blev den första ordförande i Läkarförbundet som fick avsatt 50 procent i arbetstid för förbundsarbetet.

delning mellan ordförande och VD.

– I samråd med dåvarande VD för Läkarförbundet, Bo Hjern, kom vi överens om att jag skulle sköta kontakterna med omvärlden medan Bo Hjern skötte kontakterna och arbetet inom kansliet. Det fungerade utmärkt och min tid som förbundsordförande visade sig bli en av de finaste perioderna i mitt yrkesliv, säger Thomas Ihre.

En krona mer i timmen

Den största fackliga frågan för Thomas Ihre som ordförande blev att få upp lönerna vid lönerörelsen 1986–1987. Läkarlönerna hade urholkats av marginalskatteeffekter, ett problem som redan innan fått stor uppmärksamhet i den då pågående Pomperipossadebatten. Förbundets löneslogan »En krona mer i timmen« spreds effektivt i hela landet.

– Under slutet av 1970-talet hade vi haft stora reallöne försämringar och mitt första stora uppdrag blev att ta i detta. En

underläkare kunde i vissa fall vara berättigad att få socialbidrag, och dessutom fanns det stora löneklyftor mellan olika grupper i kåren, säger Thomas Ihre.

– För att nå upp till en krona mer i timmen krävdes det en löneökning brutto på 14 procent. Så var skatteeffekten.

Thomas Ihre reste tillsammans med en grupp från Läkarförbundets kansli runt i landet och propagerade för förbundets krav. Det väckte i vissa fall starka känslor; läkare ansågs som en privilegierad grupp i samhället och vissa medier drog i gång en motkampanj mot läkarnas krav. Kampanjen ledde också till ett utflöde – och inflöde – av medlemmar till förbundet.

– Men vi uppfattades som ett kraftfullt förbund och jag skulle tro att vi i alla fall fick en nettoökning av medlemsantalet till följd av våra krav, säger Thomas Ihre.

Konflikten med arbetsgivaren drog ut på tiden och Läkarförbundet drog ut i strejk.

– Jag är en av de få generalerna som fått plocka ut truppen i strid. Resultatet blev en löneökning på 50 öre i timmen, vilket blev ett viktigt trendbrott, säger Thomas Ihre.

Bra samarbete

Idag är Thomas Ihre ordförande i Läkaresällskapet, och driver ofta frågor gemensamt med Läkarförbundet.

– Vi är opolitiska och driver undervisnings- och forskningsfrågor medan förbundet är ett politiskt organ. Men vi har en mängd gemensamma arbetsgrupper och projekt, där vi ingår som jämberörda parter.

Peter Örn

Vilken är den viktigaste fackliga frågan hittills? Vilken är den viktigaste inför framtiden?

Carl-Eric Thors, Centralstyrelsen

– Jourfrågan är en stor fråga som förbundet jobbat med länge. Det är inte så väldigt länge sedan läkarna inte hade jourersättning över huvud taget. På senare tid har förhållningssättet till löner varit en viktig fråga.

– Den absolut viktigaste frågan för framtiden är arbetsmiljön. Hur vi kan

skapa bra förutsättningar för dem som arbetar i hälso- och sjukvården och att man kan påverka sin egen situation är avgörande frågor.

Åke Örtqvist, Svenska Infektionsläkarföreningen
– Historien med Ronden och Salus Ansvar är en tagg. Ett fackförbund måste tänka på att man

ska vara försiktig när man gör stora satsningar och att man ska vara öppen.

– Den viktigaste frågan i framtiden är hur vi ska kunna upprätthålla en bra kvalitet i sjukvården där pengarna räcker. För att nå dit måste vi göra en multidisciplinär kraftsamling. Läkarna måste också få en arbetsro där patientarbetet kommer i fokus igen – som läkare påläggs man för mycket som inte leder till patientarbete.